

İdarî Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 18.6.1994 Sayı : 21964)

Kanun No
4001

Kabul Tarihi
10.6.1994

MADDE 1. - 6.1.1982 tarih ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. İdarî dava türleri şunlardır :

a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için, çevre, tarihî ve kültürel değerlerin korunması, imâr uygulamaları gibi kamu yararını yakından ilgilendiren hususlar hariç olmak üzere, kişisel hakları ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) Genel hizmetlerden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idarî sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyumsuzluklara ilişkin davalar.

MADDE 2. - 6.1.1982 tarih ve 2577 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. İdarî davalar, Danıştay, idare mahkemesi ve vergi mahkemesi başkanlıklarına hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle açılır.

MADDE 3. - 2577 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 5. - 1. Her idarî işlem aleyhine ayrı ayrı dava açılır. Ancak, aralarında maddî veya hukukî yönden bağıllık yada sebep-sonuç ilişkisi bulunan birden fazla işleme karşı bir dilekçe ile de dava açılabilir.

2. Birden fazla şahsın müşterek dilekçe ile dava açabilmesi için davacıların hak veya menfaatlerinde iştirak bulunması ve davaya yol açan maddî olay veya hukukî sebeplerin aynı olması gerekir.

MADDE 4. - 2577 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin 4, 5 ve 6 ncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

4. Herhangi bir sebeple harcı veya posta ücreti verilmeden veya eksik harç veya posta ücreti ile dava açılmış olması halinde, otuz gün içinde harcın ve posta ücretinin verilmesi ve tamamlanması hususu daire başkanı veya görevlendireceği tetkik hâkimi, mahkeme başkanı veya hâkim tarafından ilgiliye tebliğ olunur. Tebligata rağmen gereği yerine getirilmediği takdirde bildirim aynı şekilde bir daha tekrarlanır. Harç veya posta ücreti süresi içinde verilmez veya tamamlanmazsa davanın açılmamış sayılmasına karar verilir ve davacıya tebliğ olunur.

5. Dava açıldıktan sonra posta ücretinde tebliğ işlemlerinin yapılmasını engelleyecek şekilde azalma olması halinde, otuz gün içinde posta ücretinin tamamlanması daire başkanı veya görevlendireceği tetkik hâkimi, mahkeme başkanı veya hâkim tarafından ilgiliye tebliğ olunur. Tebligata rağmen gereği yerine getirilmediği takdirde bildirim aynı şekilde bir daha tekrarlanır. Posta ücreti süresi içinde tamamlanmazsa dosyanın işleminden kaldırılmasına karar verilir. Bu kararın tebliği tarihinden başlayarak üç ay içinde, noksanı tamamlanmak suretiyle yeniden işleme konulması istenmediği takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verilir ve davacıya tebliğ olunur.

6. 4 ve 5 inci fıkralardaki tebligat re'sen genel bütçeden yapılır.

MADDE 5. - 2577 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 3 üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

2. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idarî makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler.

MADDE 6. - 2577 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin 4 üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 7. - 2577 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin 4 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

4. İlk inceleme üzerine Danıştay veya mahkemelerce verilen; bu maddenin 1/a bendinde belirtilen idarî yargının görevli olduğu konularda davanın görev ve yetki yönünden reddine ilişkin kararlarla, 1/c bendinde yazılı gerçek hasma tebliğ ve 1/d bendindeki dilekçe red kararları dışında, kararın düzeltilmesi veya temyiz yoluna; tek hâkim kararına karşı ise itiraz yoluna başvurulabilir.

MADDE 8. - 2577 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin 5 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Davalara ilişkin işlem dosyalarının aslı veya onaylı örneği idarenin savunması ile birlikte, Danıştay veya ilgili mahkeme başkanlığına gönderilir.

MADDE 9. - 2577 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinin birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Duruşma yapıldıktan sonra en geç onbeş gün içinde karar verilir.

MADDE 10. - 2577 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin 3 üncü fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş, 4 üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve 5 inci fıkrasındaki "Başkanlık Kurulunca" ifadesi "Başkanlar Kurulunca" olarak değiştirilmiştir.

Verilmeyen bilgi ve belgelere dayanılarak ileri sürülen savunmaya göre karar verilemez.

MADDE 11. - 2577 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

c) Danıştayda görülen davalarda tetkik hâkimi ve savcının ad ve soyadları ile düşünceleri,

MADDE 12. - 2577 sayılı Kanununun 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 27. - 1. Danıştayda veya idarî mahkemelerde dava açılması dava edilen idarî işlemin yürütülmesini durdurmaz.

2. Danıştay veya idarî mahkemeler, idarî işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idarî işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler.

3. Vergi mahkemelerinde, vergi uyumsuzluklarından doğan davaların açılması, tarh edilen vergi, resim ve harçlar ile benzeri malî yükümlerin ve bunların zam ve cezalarının dava konusu edilen bölümünün tahsil işlemlerini durdurur. Ancak, 26 ncı maddenin 3 üncü fıkrasına göre işlemden kaldırılan vergi davası dosyalarında tahsil işlemi devam eder. Bu şekilde işlemden kaldırılan dosyanın yeniden işleme konulması ile itirazı kayıtlı verilen beyannameler üzerine yapılan işlemlerle tahsilat işlemlerinden dolayı açılan davalar, tahsil işlemi durdurmaz. Bunlar hakkında yürütmenin durdurulması istenebilir.

4. Yürütmenin durdurulması istemli davalarda 16 ncı maddede yazılı süreler kısaltılabileceği gibi, tebliğin memur eliyle yapılmasına da karar verilebilir.

5. Yürütmenin durdurulması kararları teminat karşılığında verilir; ancak, durumun gereklerine göre teminat aranmayabilir. Taraflar arasında teminata ilişkin olarak çıkan anlaşmazlıklar, yürütmenin durdurulması hakkında karar veren daire, mahkeme veya hâkim tarafından çözümlenir. İdareden ve adlî yardımdan faydalanan kimselerden teminat alınmaz.

6. Yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar; Danıştay dava dairelerince verilmişse konusuna göre İdarî veya Vergi Dava Daireleri Genel Kurullarına, bölge idare mahkemesi kararlarına karşı en yakın bölge idare mahkemesine, idare ve vergi mahkemeleri ile tek hâkim tarafından verilen kararlara karşı bölge idare mahkemesine, çalışmaya ara verme süresi içinde ise idare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararlara en yakın nöbetçi mahkemeye veya kararı veren hâkimin katılmadığı nöbetçi mahkemeye kararın tebliğini izleyen günden itibaren yedi gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere itiraz edilebilir. İtiraz edilen merciler dosyanın kendisine gelişinden itibaren yedi gün içinde karar vermek zorundadır. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

7. Yürütmenin durdurulması kararı verilen dava dosyaları öncelikle incelenir ve karara bağlanır.

MADDE 13. - 2577 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin 1 ve 2 nci fıkraları aşağıdaki şekilde, 4 üncü fıkrasındaki "altmış" kelimesi ise "otuz" olarak değiştirilmiştir.

1. Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez. Ancak, haciz veya ihtiyati haciz uygulamaları ile ilgili davalarda verilen kararlar hakkında bu kararların kesinleşmesinden sonra idarece işlem tesis edilir.

2. Tam yargı davaları hakkındaki kararlardan belli bir miktarı içerenler genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.

MADDE 14. - 2577 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin 1 inci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ancak, davanın ihbarı ve bilirkişi seçimi Danıştay, mahkeme veya hâkim tarafından re'sen yapılır.

MADDE 15. - 2577 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin 2 nci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 16. - 2577 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Taşınmaz Mallara ve Kamu İdarelerine İlişkin Davalarda Yetki

Madde 34. - 1. İmâr, kamulaştırma, yıkım, işgal, tahsis, ruhsat ve iskân gibi taşınmaz mallarla ilgili mevzuatın uygulanmasında veya bunlara bağlı her türlü haklara veya kamu mallarına ilişkin idarî davalarda yetkili mahkeme taşınmaz malların bulunduğu yer idare mahkemesidir.

2. Köy, belediye ve özel idareleri ilgilendiren mevzuatın uygulanmasına ilişkin davalarla sınır uyuşmazlıklarında yetkili mahkeme, mülki idarî birimin, köy, belediye veya mahallenin bulunduğu yahut yeni bağlandığı yer idare mahkemesidir.

MADDE 17. - 2577 sayılı Kanunun 37 nci maddesine aşağıdaki (b) bendi eklenmiş ve mevcut (b) ve (c) bent harfleri sırasıyla (c) ve (d) olarak değiştirilmiştir.

b) Gümrük Kanununa göre alınması gereken vergilerle Vergi Usul Kanunu gereğince şikâyet yoluyla vergi düzeltme taleplerinin reddine ilişkin işlemlerde; vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümleri tarh ve tahakkuk ettiren,

MADDE 18. - 2577 sayılı Kanunun 38 inci maddesine aşığıdaki 1 inci fıka eklenmiş ve mecut (1), (2), (3), ve (4) olan fıka numaraları sırasıyla (2), (3), (4) ve (5) olarak değiştirilmiştir.

1. Aynı maddi veya hukuki sebepten doğan ya da biri hakkında verilecek hüküm, diğerini etkileyecek nitelikte olan davalar bağlantılı davalardır.

MADDE 19. - 2577 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının (c) bendi aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

c) Danıştayca verilen karar bağlantı bulunmadığı yolunda ise, dosyalar ilgili mahkemelere geri gönderilir.

MADDE 20. - 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinin 2 nci fıkrası aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde, Danıştay dava daireleri ile idare ve vergi mahkemelerinin nihai kararlarına karşı tebliğ tarihini izleyen otuz gün içinde Danıştayda temyiz yoluna başvurulabilir.

MADDE 21. - 2577 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin 4 üncü fıkrası aşığıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşığıdaki 7 nci fıka eklenmiştir.

4. Kararı veren Danıştay dairesi veya mahkeme, cevap dilekçesi verildikten veya cevap süresi geçtikten sonra dosyayı dizi listesine bağlı olarak, Danıştaya veya Kurula gönderir.

7. Temyiz dilekçesi verilirken gerekli harç ve giderlerin ödenmemiş olduğu, dilekçenin 3 üncü madde esaslarına göre düzenlenmediği ve temyiz kanunı süre geçtikten sonra yapıldığı hususlarının dosyanın gönderildiği Danıştayın ilgili dairesi ve kurulunca saptanması hallerinde de 2 ve 6 ncı fıkralarda sözü edilen kararlar daire ve kurulca verilir.

MADDE 22. - 2577 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin 1 inci fıkrasına aşığıdaki cümle eklenmiştir.

Davanın reddine ilişkin kararların temyizi halinde, dava konusu işlem hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi 27 nci maddede öngörülen koşulun varlığına bağlıdır.

MADDE 23. - 2577 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (h) bendi ile 3 üncü fıkrası aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

h) Tarafları, konusu ve sebebi aynı olan bir dava hakkında verilen karara aykırı yeni bir kararın verilmesine neden olabilecek kanunî bir dayanak yokken, aynı mahkeme yahut başka bir mahkeme tarafından önceki ilamın hükmüne aykırı bir karar verilmiş bulunması.

3. Yargılamanın yenilenmesi süresi, 1/h bendinde yazılı sebep için on yıl, diğer sebepler için altmış gündür. Bu süreler, dayanılan sebebin istemde bulunan yönünden gerçekteleği tarihi izleyen günden başlatılarak hesaplanır.

MADDE 24. - 2577 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. Kararın düzeltilmesi istekleri esas kararı vermiş olan daire, kurul ve bölge idare mahkemesince incelenir. Dosyanın incelenmesinde tetkik hâkimliği yapanlar, aynı konunun düzeltme yoluyla incelenmesinde bu görevi yapamazlar.

MADDE 25. - 2577 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin 3 üncü fıkrası aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. Yargılamanın yenilenmesi ve kararın düzeltilmesi istemleri, kanunda yazılı sebeplere dayanmıyor ise, istemin reddine karar verilir.

MADDE 26. - 2577 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin 2 nci fıkrası aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Bölge idare, idare ve vergi mahkemeleri hâkimleri ile diğer görevlilerin yol giderleri ve tazminatları hakkında 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Giderleri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 27. - 2577 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin 1 inci fıkrasının birinci cümlesi ile 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bölge idare, idare ve vergi mahkemeleri her yıl Temmuz ayının yirmisinden Ağustos ayının yirmibirine kadar çalışmaya ara verirler.

3. Çalışmaya ara vermeden yararlanamayanlar ve nöbetçi kalanların yıllık izin hakları saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanunun 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 28 inci maddesinin 1 ve 4 üncü fıkralarında değişiklik yapan hükümleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra verilecek kararlar hakkında uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. - Değiştirilmiş olan 2 nci maddenin hükmü bu Kanunun yürürlüğünden evvel açılmış olup devam eden veya hükme bağlanmış olup da kesinleşmemiş bulunan davalarda da uygulanır.

MADDE 28. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 29. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
44	31	62
55	80	35
62	115	494:506

I. – Gerekçeli 409 ve 409'a 1. ek S. Sayılı Başmayazılar Türkiye Büyük Millet Meclisinin 115 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II. – Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Adalet Komisyonu görüşmüştür.

III. – Esas No. : 1/637, 2/908